

WAT
&
HOE

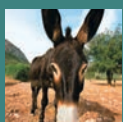
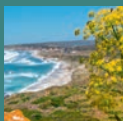
NIEUW
2023

SARDINIË

REISGIDS

Top 10
hoogtepunten
& HANDIGE
KAARTEN

Inhoud

	Over Sardinië	6-23
	Reiswijzer	24-41
	Top 10-selectie	42-63
	De beste hotspots	64-91
	Verken het eiland	92-187

INLEIDING

Het Sardinië-gevoel... Ontdek wat het eiland te bieden heeft en beleef de unieke sfeer zoals de Sardijnen dat doen.

PASSEGGIATA OP HET BASTIONE SAN REMY

Als de hitte van de dag verflauwt en de ondergaande zon de Golfo degli Angeli in een rode gloed zet, maken inwoners en bezoekers van de hoofdstad zich op voor een klim naar het 'balkon' van Cagliari, het Bastione San Remy. Dit grote plein is dé plek om een ommetje te maken, met je kleinkinderen te spelen, je met je geliefde op een muurtje te nestelen of voor een aperitivo op een terrasje neer te strijken.

EEN GRANDIOOS FEEST VOOR DE ZINTUIGEN

Il profumo di pastori, het 'herdersparfum', noemen de Sardijnen de geur van aromatische kruiden die de bezoeker al bij aankomst in de haven van Ólbia op de warme wind tegemoetkomt. Aan de kust of in de bergen – de geur is overal. Dat geldt ook voor de 'klank van Sardinië', het lieflijk getingel van schapen- en geitenbellen. Doe wat de eilanders ook graag doen en strijk voor een picknick gewoon midden tussen de kudden neer.

GEHEIMZINNIG: FEEËNGROTTEN EN REUZENGRAVEN

Sardinië is een archaisch eiland. Nergens in Europa zijn er zoveel prehistorische vindplaatsen. Het meest in het oog springen de talloze *nuraghi*, de torens die vernoemd zijn naar het raadselachtige

Reiswijzer

Voordat je weggaat	26-27
Vervoer naar Sardinië	28-31
Vervoer op Sardinië	32-35
Praktische tips	36-39
Taal	40-41

Voordat je weggaat

DOUANE

Binnen de EU is het goederenverkeer voor private doeleinden grotendeels onbelast. Er gelden echter de volgende richtlijnen: 800 sigaretten, 90 L wijn, 10 L sterke drank. Actuele informatie is voor Nederland te vinden in de douane-app van de Belastingdienst en voor België bijv. op www.anwb.nl/vakantie/belgie/informatie/douane of www.euroreizen.be/dossiers/reisinfo/douane.

FEESTDAGEN

1 januari Nieuwjaarsdag

6 januari Driekoningen

maart/april Pasen

25 april Bevrijdingsdag

1 mei Dag van de Arbeid

2 juni Dag van de Republiek

15 augustus Ferragosto (Maria-Hemelvaart)

1 november Ognissanti (Allerheiligen)

8 december Onbevleete Ontvangenis van Maria

25 december Eerste kerstdag

26 december Tweede kerstdag (Santo Stefano)

EVENEMENTENKALENDER

Bij de toeristeninformatie kun je inlichtingen inwinnen over alle evenementen. Feesten of vieringen rond een regionale specialiteit of ter ere van een dorpsheilige vinden het hele jaar door plaats. Jaarlijks terugkerende, grote feesten zijn:

- **Carnevale** (carnaval, feb/mrt) wordt op het hele eiland gevierd.
- **Sa Die de Sa Sardigna** (Dag van het Sardijnse Volk, 28 april) duurt, met veel muziek, tot in de kleine uren.
- **Sant'Efisio:** (1-4 mei) in Cagliari wordt ter ere van de beschermheilige (► 72) een van de spectaculairste feesten op het eiland gevierd.
- **Caalcata Sarda:** (voorlaatste zondag in mei) in Sàssari houdt men een optocht.
- **L'Ardia von Sedilo** (6-8 jul) is Sardinië's beroemdste ruitersfeest met spectaculaire paardenrennen.
- **I Candelieri: in Sàssari** (14 aug) draagt men reusachtige 'kaarsen' van hout door de stad.
- **Sagra del Redentore:** (eind augustus) is een processie in klederdracht door Núoro naar het Christusbeeld op de Monte Ortobene.
- **Sagra di San Salvatore:** op eerste zaterdag van september dragen 500 in het wit geklede mannen het beeld van de Verlosser van Cábras naar het schiereiland Sinis en op zondag weer terug.

Top 10-selectie

1 Golfo di Orosei	44-45
2 Cagliari	46-47
3 Capo Cáccia & Grotta di Nettuno	48-49
4 Nuraghe Su Nuraxi	50-51
5 Arcipélago de La Maddalena	52-53
6 Villasimíus	54-55
7 Penisola del Sinis	56-57
8 Alghero	58-59
9 Sássari	60-61
10 Tiscali Villaggio Nuragico	62-63

Golfo di Orosei

Als een lange streep doorsnijdt het bergmassief van de Supramonte het land. Aan de Golf van Orosei eindigen de rotsmassa's loodrecht naar beneden en vormen de indrukwekkendste steile kust in het hele Middellandse Zeegebied.

Over meer dan 40 kilometer strekt dit overweldigend mooie natuurschouwspel zich uit. Tussen de stadjes Dorgali/Cala Gonone in het noorden en Santa Maria Navarrese in het zuiden is het als nationaal park beschermd gebied.

OROSEI

Het hart van het charmante stadje is de Piazza del Popolo, gedomineerd door de majesteitelijke Cattedrale di San Giacomo. Hier neem je eerst in een van de cafés een drankje, voordat je de bewegwijzerde *itinerario storico* in de steegjes van het oude centrum induikt. Ga ook langs het Museo Giuso, dat onder meer historische poppenkasten tentoonstelt.

DROOMSTRANDEN EN FABELACHTIGE GROTEN

Een dagtrip per boot naar de grotten en stranden in de Golf van Orosei is een must. Vanuit de badplaats Cala Gonone varen boten tot aan de Grotta del Bue Marino / Cala Sisine. Vanuit het zuiden

De beste hotspots

Een werelddeel
in de Middellandse Zee 66-67

De Nuraghi 68-69

Paradijselijke stranden 70-71

Feesten op het eiland 72-73

Neveneilanden 74-75

In het Wilde Westen 76-77

Eiland met geschiedenis 78-83

De keuken van Sardinië 84-87

Een natuurparadijs 88-89

Kunstnijverheid 90-91

Een werelddeel in de Middellandse Zee

Sardinië, op Sicilië na het grootste eiland in de Middellandse Zee, doet door zijn landschappelijke rijkdom aan als een klein werelddeel op zich. De bijna 2000 km lange, grillige kust vol steile klippen en met ontelbare strandparadijzen is een van de mooiste van Italië.

Het binnenland is het domein van de herders, een woest en ontoegankelijk berggebied vol met diepe ravijnen, donkere spelonken en ruige maquis. Sardinië is anders dan andere eilanden. Van de zee moeten zijn bewoners niets hebben. De zee was en is er synoniem voor alle kwaad en onheil. *Furat chi beit dae su mare* ('Wie van over zee komt, steelt'), zo luidt een oud spreekwoord. Gekomen zijn Feniciërs, Romeinen, Arabieren, Catalanen, Genuezen, Venetianen en anderen. De Sardijnen

trokken van de door vreemdelingen beheerste kuststreken terug naar het onherbergzame berggebied in het binnenland, waar ze nooit zijn onderworpen en hun oeroude tradities in stand hielden. Daarin ligt de sleutel tot het begrip van de Sardijnse ziel. Sardijnen zijn herders en boeren, geen vissers en zeevaarders. Ze zijn beducht voor de zee, en zelfs Italianen gelden er als degenen *dal continente*, ‘van het vasteland’.

VRIJHEID DOOR ONAFHANKELIJKHEID

Of het nu om taal, eten, muziek, poëzie of dans gaat: op geen eiland in Europa koestert men oude gebruiken met zoveel overgave als op Sardinië. Dankzij deze overlevering konden de Sardijnen hun identiteit en onafhankelijkheid in stand houden. Geen dorp zonder klederdracht, koor, kunstnijverheid en eigen specialiteiten. Nog altijd is het eiland niet aangewezen op het toerisme, maar voorziet het grotendeels in zijn levensbehoeften met de landbouw. Producten als de zeer gewilde pecorinokaas worden naar alle delen van de wereld geëxporteerd.

HET WARE SARDINIË

De Sardijnen zijn gevormd door het herdersbestaan. Hun hart ligt bij de aarde, de wijn, dans en gezang, hun geloof weerspiegelt zich in kerkelijke feesten en processies en ze hebben een passie voor paarden. Wie het ware Sardinië wil beleven, zoals de oude statige rondedans ‘ballu tundu’ op de schrille tonen van de ‘launeddas’ (een herdersfluit), moet de stranden achter zich laten en de bergen in. Alleen wie dat ervaart, wordt zich bewust van de kracht van deze cultuur en bezwijkt voor de bijzondere magie van Sardinië als reisdoel.

Het Sardijns

Het Sardijns is een romaanse taal, met veel Latijnse, maar ook Spaanse, Catalaanse, Corsicaanse, Genuese en Arabische invloeden. Ook de taal van de steentijdcultuur van het Nuraghenvolk heeft zijn sporen nagelaten. Meer dan 80% van de bewoners spreekt naast het officiële Italiaans ook Sardijns. Vanwege de geïsoleerde ligging van de bergdorpen zijn er zeer verschillende dialecten. De belangrijkste zijn het Logudoresisch (noorden en midden), het Nuoresisch (midden en oosten) en het Campidanesisch (zuiden). Sinds 1999 is het Sardijns (of Sardisch) erkend als minderheidstaal.

De Nuraghi

Verspreid over Sardinië staan 7000 ronde torens van steen tot 20 meter hoog, sommige dateren uit het tweede millennium v.C.

De wanden en gewelven van de torens bestaan uit reusachtige blokken steen, die van onderaf in drie conisch toelopende verdiepingen zonder mortel of ander hechtmateriaal werden gestapeld. Binnen de ongeveer 2 meter dikke wanden wendelen nauwe trappen zich naar boven. Hoe de prehistorische bouwmeesters deze constructies tot stand brachten, is nog steeds een raadsel. Niet minder mysterieus is hun toenmalige functie: stookplaatsen noch archeologische vondsten duiden erop dat ze permanent bewoond werden. Vele bevonden zich binnen een nederzetting, waarvan de ronde huizen waren bedekt met hout of riet in plaats van de voor de Nuraghen kenmerkende tholos-kraagkoepels. Vermoedelijk dienden deze torens ter bescherming van de woningen, of ter bewaking en verdediging en schrokken ze eventuele aanvallers af. Wat hun functie ook was, de over het hele eiland verspreide *nuraghi* behoren tot de interessantste bouwwerken van archaïsche culturen wereldwijd. Naar schatting dateren ze uit de periode 1800 tot 500 v.C.

DE ROTSKAMERGRAVEN

Nog ouder dan de *nuraghi* zijn de in de rotsen uitgehouwen grafkamers, de *domus de janas* ('feeënhuizen'). Op Sardinië bestaan er duizenden van, die in groepen hele dodensteden konden vormen. De grafgraven van brons, steen en aardewerk leverden nauwelijks aanwijzingen op over hun bouwers. Daarnaast zijn er talrijke, vaak ondergronds aangelegde bronheiligdommen (*pozzi sacri*), natuurlijke bronnen waaromheen ceremoniële cultusplaatsen werden aangelegd. De prehistorische heiligdommen leveren weliswaar een geschakeerd beeld op van de vroegere eilandbewoners, maar veel blijft nog in nevelen gehuld. Waar de wetenschap op haar grenzen stuit, kunnen ook wij als 21e-eeuwers met een gerust hart de geesten uit een ver verleden tot ons laten spreken.

Verken het eiland

Cagliari en het zuiden

94-113

Oristano en het westen

114-129

Núoro en het oosten

130-150

Sássari en het noordwesten

151-169

Het noordoosten

170-187

Cagliari en het zuiden

Cagliari, de hoofdstad van Sardinië, is verreweg de grootste stad op het eiland en een bedrijvige havenstad die oogt als een spannende mix van oud en modern. In de omgeving lokken de stranden en de opvallende getuigen van het verleden.

Feniciërs en Romeinen interesseerden zich vooral voor het zuidelijke deel van het eiland. Maar de streek was ook het thuis van de Nuraghen, zoals je nog altijd aan de imposante vesting Su Nuraxi kunt zien. En dan zijn er natuurlijk de stranden. Die behoren tot de mooiste van het eiland en liggen toch maar een steenworp van de stad vandaan.

Cagliari, *casteddu* (vesting) in het Sardijns, troont op een heuvel en biedt een wijde blik over de fraaie Golfo degli Angeli. Over de zandgele stadsmuren met hun verdedigingstorens en de okergele huizen schreef D.H. Lawrence al verrukt in zijn boek *Sea and Sardinia* uit 1921.

In de wijk Castello, de oude binnenstad, staat het fascinerende Museo Archeológico Nazionale. In het havenkwartier Marina kun je in de wirwar van steegjes achter de Via Roma aan de wandel of een hapje eten. In het westen en oosten wordt de stad ingesloten door uitgestrekte *stagni*, ondiepe lagunemerén, en zoutpannen, waar tal van vogelsoorten nestelen. De Marmilla is een landschap van uitgedoofde vulkanen en giare, tafelbergen, waar nog wilde paarden leven. Aan de voet van de Giara di Gesturi verrijst ook de monumentale *nuraghe* Su Nuraxi. In het westen ligt de prachtige, ongerepte Costa Verde. Een hele reeks droomstranden vind je aan de Costa del Sud, bij Villasimius en aan de Capo Carbonara in het oosten.

CAGLIARI, CASTELLO

Zie Top 10-selectie (► 46-47)

CASTELLO DI SAN MICHELLE

Fier en te midden van een uitgestrekt park troont de Spaanse vesting op een heuvel boven de noordwestelijke buitenwijk van Cagliari. Vanaf de

10e eeuw stond hier een Byzantijnse toren. In de 11e eeuw werd daar een romaanse kerk tegenaan gebouwd en in de 13e eeuw voegden de Pisanen vestingmuren toe. In de eeuw erna bouwden de Spanjaarden nog twee torens. Opmerkelijk is de functie die het gebouw in de 15e eeuw vervulde. Het diende toen als paleis van de familie Carroz. Die had voor het herstel van de vestingmuren marmer en siersteen uit de Basilica di San Saturnino 'aangeschaft'. Tegenwoordig is het een evenementenlocatie. Vanaf de Castelloheuvel overzie je de hele stad, tot aan het Poettostrand en de lagune van Santa Gilla.

✚ Q7 ✉ Via Sirai ☎ 346 667 36 57 🌐 www.camuweb.it

🕒 jun–sep 10–13 en 16–19 uur, okt–mei 10–13 en 15–18 uur

🚌 stadsbus 5 🖐 € 3

COSTA DEL SUD

Een van de routes met de mooiste uitzichten is de zuidwestelijke kustweg vanuit Cagliari. Die klimt bocht na bocht omhoog en biedt unieke doorkijkjes op steile klippen en een schitterende blauwe zee. Het kloppend hart van de Costa del Sud is de Báia Chia, waar de stranden overgaan in duinen vol jeneverbes, maar ook in strandmeren. Vanaf de Torre di Chia, een verdedigingstoren uit de 16e eeuw, heb je een geweldig uitzicht op al dit moois. De toren maakte ooit deel uit van een waarschuwingssysteem tegen zeeschuimende Saracenen. Een andere manier om alle afwisseling en pracht van deze kust tot je te nemen is een tochtje over de ver in zee stekende Capo Spartivento met zijn oude vuurtoren.

Tussen Pula en Chia ligt het strand van Santa Margherita. In het pijnbomenbos daarachter gaan tal van hotels en vakantieparken schuil. Van Teulada is het maar een paar kilometer naar de Grotta Is Zuddas, een fascinerende druipsteengrot.

✚ S5 **Ufficio Turismo** ✉ Piazza Martiri 1, Teulada

☎ 342 329 78 24 (alleen jun–sep)

Grotta Is Zuddas

✉ Loc. Is Zuddas/SP 70 richting Santadi ☎ 0781 95 57 41

🌐 www.grotteiszuddas.com

🕒 dagelijks rondleidingen apr–jun 11, 12.15, 15, 16.15, 17.30 uur, jul–sep 10–12.15, 14.30–18 uur, mrt en okt 12–16, nov en dec zo 11–16 uur 🖐 € 10

SARDINIË

- De **Top10-selectie** van onbetwiste hoogtepunten
- De **beste hotspots**: van de lekkerste restaurants tot de mooiste musea
- Verken **het eiland per regio**
- Met stadswandelingen en **insider tips**

Sardinië heeft een onvergetelijk mooie natuur en de grillige kustlijn is een van de mooiste van Italië.

De rijke geschiedenis is terug te vinden in bouwwerken uit de oudheid en in de hoofdstad Cagliari. De prachtige zandstranden en de unieke Sardijnse keuken maken dit een heerlijke bestemming.

www.waandhoe.nl

NUR 512

9 789043 929660